

DOMOLJUB

Izhaja vsak šetrtrek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 5 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 48.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1910

Leto XXIII.

Ceste in vodovodi na Kranjskem od 1. 1908—1910.

Poroča dežel. odbornik dr. E. Lampe.

V deželnem zboru sem sicer podal že poročilo o zgradbah deželnega odbora v pretekli dobi. A glede na veliko množino prošnja in predlogov, ki se stekajo pri deželnem odboru, je treba, da objavim natančen pregled tega, kar se je izvršilo, in glede bodočega dela sestavim stavbeni program.

V nobeni deželi naše države se ni primeroma toliko storilo, kakor na Kranjskem v zadnji dve- in polletni dobi od strani deželnega zastopa. Omejiti se hočem tu samo na stavbeno delavnost, ki se je bavila predvsem s cestami in vodovodi.

Iz preteklih let se je nabralo toliko gradiva, da je polno pripravljenega dela klicalo po izvršitvi, ko sem prevzel ta referat leta 1908. Kajti v stavbenem uradu so ležali načrti za zgradbe, ki so bile že dozorele za razpis. Te stare stvar, ki so večinoma bile vse jako nujne, je bilo treba pred vsem izvršiti. Ozirali smo se na to, da po možnosti v vsakem okraju nekaj izvršimo, da tako vsa dežela postane deležna sadov našega dela. Seveda smo se pa morali ozirati na dejansko potrebo in tam zastaviti vsa silo, koder bi bilo nadaljno odlašanje v veliko škodo prebivalstvu.

V treh stavbenih sezonah se je sedaj dokončala ta prva doba naše delavnosti. Prihodnje leto si sestavimo nov delovni načrt. Zato je pa umestno, da sedaj pregledamo, kaj je ustvarila ta sedaj dovršena doba.

Iz tabel je razvidno, da smo v tej dve- in polletni dobi preskrbeli z zdravno pitno vodo 99 vasi s 30.272 prebivalci.

Ravno vodovodi nam dajo izredno mnogo opravila. Kranjska dežela s svo-

ZGRADBE,

ki so se izvrševale pod vodstvom in nadzorstvom dež. stavbn. urada l. 1908 in 1909.

Tek. št.	Predmet	Približni stroški K	Število prebivalcev	Število vasi
a) Vodovodi, kapnice, itd.				
1	Radovljica, vodovod	179.000	2.423	8
2	Kranj, "	620.000	6.330	17
3	Orehovica, Vipava, "	1.900	233	1
4	Goče, "	15.500	486	1
5	Griže, kapnica	10.000	198	1
6	Bogu, "	7.500	104	1
7	Laže, "	12.000	168	1
8	Kal (Litija), "	7.120	31	1
9	Čelje, "	3.100	262	1
10	Gor. Zdiho, "	5.300	42	1
11	Laseno, "	2.200	32	1
12	Petelinje, vodovod	22.400	310	1
13	Preska, "	16.200	228	1
14	Gor. in Sp. Šiška, "	99.000	3.464	2
15	Podkraj, "	8.400	515	1
16	Gradišče, napajališče	3.100	73	1
17	Lipljenje, vodnjak	1.800	114	1
b) Ceste, mostovi, i. dr.				
18	Šmartno-Litija, dež. cesta	27.900		
19	Dovozna cesta na postajo Verd,	42.700		
20	Čatež-Lipa, okrajna cesta	25.000		
21	Čatež-Sv. Križ, "	43.900		
22	Gabrovšica-Muljava, "	38.000		
23	Črmošnjice-Srednja vas, dež. cesta	23.000		
24	Toplice, "	3.850		
25	Buč, kanal ob deželni cesti	3.100		
26	Vel. Lašče, most na deželni cesti	4.900		
27	Dovozne ceste k Št. Janški železnici	11.800		
28	Krmelj-Tržišče, okrajna cesta	9.960		
29	Podrošt-Petrovobrdo, bodoča deželna cesta	30.000		
30	Zagradba brega Ljubljane za varstvo mostu v Zavogljah	2.200		
Skupaj . .		1.280.830	15.013	41

jim kraškim svetom trpi na pomanjkanju vode, in to pomanjkanje je vzrok gospodarske in kulturne zaostalosti. Mnogokrat sem slišal ugovor, da preveč žrtvujemo za vodovode, a izkušnja me je prepričala, da hodimo pravo pot. Zdrava voda je tako neobhodno potreben pogoj za človeško življenje, za ljudsko zdravstvo, za gospodarstvo, zlasti za živinorejo, da so naši, sicer veliki izdatki za vodno preskrbo popolnoma upravičeni.

Dežela je prispevala k stroškom za te zgradbe po 25 % do 30 %. Več kot dve tretjini stroškov prideta na državo in na udeležence. Država plača večinoma 40 %, ostalo interesentje. Ker je torej državni prispevek mnogo večji od deželnega, je torej v največjo našo korist, ako to porabimo v prid udeležencem. Zahteve po vodni preskrbi so pa tako nujne, da bo še za precejšen čas ravno to med najvažnejšimi deli deželnega odbora. Za nobeno stvar nam niso ljudje tako hvaležni, kakor za vodo. Udeleženci ne plačajo le svojega prispevka za skupni vodovod, ampak se ne strašijo precejšnjih stroškov za hišne instalacije. V kratki dobi smo večinoma našim deželam v tem oziru zadovoljili. Niti eden mi še ni rekel, kadar je dobil vodo, da mu je žal za stroške, pač pa me dan na dan preganjajo oni, ki je še nimajo.

A vse pojde po vrsti!

Cest je zdaj izvršenih — nekatere se še bližajo izvršitvi — 41. To mi bo pač vsak priznal, da nismo rok križem držali. Kar stoji kranjska dežela, se ni še v tako kratki dobi zgradilo 41 cest in mostov! Dela države tu niso vséta.

To je prva skupina, obstoječa večinoma iz starih projektov, ki so bili pa pregledani in predelani. Poleg tega je podpiral deželni odbor mnogo občinskih cestnih zgradb. Nekateri kraji so se kar izpremenili po teh novih zgradbah. Promet se dviga, kraji, prej od sveta ločeni, ožive in pridobivajo na blagostanju.

Prihodnje leto se bodo delali novi projekti za cestne zgradbe. Naše prvo delo bo zdaj torej trasiranje, in tu bodo imeli okrajni čestni odbori glavno besedo, da nam pridejo s svojimi predlogi!

Izvršili smo torej vsega skupaj 82 cestnih in vododobavnih zgradb. Stroški znašajo okroglo 3½ milijona kron. Od tega pride na deželo povprečno ena tretjina. K temu pride še veliko delo za osuševanje ljubljanskega barja, ki ga tu še nisem upošteval, ker ga izvršuje vlada. Velika za ceste in vodovode izdana vsota je večinoma ostala v deželi. Revno prebivalstvo je dobilo zaslužek, in jaz bi le želel, da bi bilo mogoče ves zaslužek naših del nakloniti samo domačinom. Če pomislimo, da je v tej dobi samo deželni zastop za polčetrni milijon kron novega zaslužka dal prebivalstvu, moramo reči: **Kranjcu ni treba več v Ameriko! Novo gospodarsko gibanje daje vsakemu zaslužka. Kramp v roko in pamet rabi!**

ZGRADBE,

ki se izvršujejo pod vodstvom in nadzorstvom dež. stavbnega urada leta 1910.

Tek. št.	P r e d m e t	Približni stroški K	št. stavil prebivalcev	št. stavil vseh
a) Vodovodi, kapnice, uravnave i. dr.				
Leta 1909 pričeta dela, ki so se nadaljevala in večinoma že dokončala leta 1910.				
1	Senožeče, vodovod	72.000	820	1
2	Košana—Kal,	89.000	1262	4
3	Kuteževo,	17.000	256	1
4	Vrbica,	8.000	139	1
5	Črničrh,	24.000	506	1
6	Zagorje,	2.300	655	1
7	Vrh pri Ložu,	17.600	126	1
8	Zapoge,	20.600	168	1
9	Mošnje—Brezje,	162.000	1295	11
10	Tržiška Bistrica, uravnava	30.000	—	—
11	Strmica, vodovod	5.600	150	1
Leta 1910 pričeta v izvršitvi se nahajajoča, deloma že dokončana dela.				
12	Belsko, zajetje	2.000	150	1
13	Radlek, kapnica	12.000	80	1
14	Ustje, vodnjak in kapnica	20.000	382	1
15	Volče, napajališče	6.400	135	1
16	Iška vas, vodovod	110.000	766	4
17	Velka vas, kapnica	8.300	132	1
18	Harije,	12.500	335	1
19	Cerknica—Rakek, vodovod	420.000	4677	11
20	Naklo,	51.000	374	3
21	Ljubno—Predtrg,	84.000	1056	4
22	Ježica,	87.000	1297	5
23	Gotenica,	20.000	434	1
24	Gozd, vodnjak	1.600	64	1
b) Cestne zgradbe in mostovi.				
Leta 1910 pričeta, še v izvršitvi se nahajajoča deloma že dokončana dela.				
25	Ribnica, tlakovanje in kanalizacija dež. ceste	23.000		
26	Reška občinska cesta, poprava	6.500		
27	Dobrava ob Krki, most	46.000		
28	Pod Peščenikom, most na deželni cesti	6.200		
29	Tacen—Skaručna, okrajna cesta	29.000		
30	Kropa, oporni zid na okrajni cesti	3.500		
31	Lesce—Tržič, zavarovalna dela na okrajni cesti	3.100		
32	Duplje most na občinski cesti	1.600		
33	Hinje—Zvirče, okrajna cesta			
34	Ajdovec—Žužemperk—Dvor,	240.000		
35	Šmihel—deželna cesta,			
36	Malagora—Polom,	53.000		
37	Smednik—Zaloke,	34.000		
38	Novomesto, preložitve ceste mimo gimnazije	16.000		
39	Staritrč—Luščice, okrajna cesta			
40	Predgrad—Dol,			
41	Dol—Prelesje,	180.000		
42	Zagozdec—Jelenjavas—Predgrad,			
43	Čeplje—Vimol—Vrtače			
44	Čeplje, korektura Brezovega klanca	23.000		
45	Pod Veselico na Hrib, okrajna cesta			
46	Dolac—Vidošice,	80.000		
47	Pod Kavrenko—Draščiči,			
48	Kodelovec pri Dolcu,			
49	Lužarje, most na okrajni cesti	4.500		
Leta 1909 pričeta in leta 1910 dokončana dela.				
50	Tacen, most čez Savo	155.000		
51	Polhovgradec—Zalog, okrajna cesta	118.000		
52	Vrzenec—Sv. Jošt,	86.000		
Skupaj . .		2.381.500	15259	58

Političen pregled

AVSTRIJSKI DRŽAVNI ZBOR

se je sešel pretekli četrtek, 24. listopada k poznemu »jesenskemu« zasedanju. Toda, ker je resnica, da dela jasnost stvar umljivo, zato naj nekoliko ponovimo nekatere stvari, ki se tičejo državnega zbora: Kakšne so razmere ozir. stališče vlade in strank sedaj ob zopet začetem zasedanju. (Načrt dela, ki ga je predložila vlada zbornici v rešitev, smo omenili že v prejšnjih številkah »Domoljubovih«, nekaj pa še bomo ob priliki, ko bomo opisovali razmere, v katerih se nahaja sedaj parlamentarni položaj.) — Naravnost in brez ovinkov povedano, razmere ob ravno kar pričetem zasedanju državnega zbora niso nič kaj preveč ugodne, ne za državo, ne za vlado in tudi ne za skupne koristi Jugoslovancev. Češko-nemška pogajanja so se sicer za enkrat izjalovila, da se čuti, da trpi radi nerešenega češko-nemškega vprašanja ne le češki deželni položaj, trpi radi tega tudi ves naš notranjepolitiški položaj. Vlada je zadnji čas res iskala sredstev in načinov z vso svojo iznajdljivostjo, da bi našla pravi izhod in tudi uspeh iz zamotanega položaja. A ker je tudi opravičena trditev, da vlade niso vodili le zgolj ti nagibi, temveč je skušala doseči na Češkem spravo v prvi vrsti zato, da osami Slovence in razbije opozicijo »Slovanske Enot«, da bi mogla potem preko slovenskih zahtev izpolniti svojo obljubo nasproti Italijanom in jim dati laško vseučilišče, in si je vlada v ta namen pridobila zase tudi zvestih sodelavcev, tako v čeških kakor v jugoslovanskih vladinskih liberalnih zastopnikih in njihovih listih, zato nam ni treba biti pravzaprav iz najmanjšega vzroka žal, da so se razbila češko-nemška pogajanja! Med dotičnimi češkimi osebnostmi se dela še sedaj, in sicer bolj kakor kedaj prej od raznih strani na to, da bi se osamilo Slovence, zastopane po poslancih »Slovenskega kluba«. Pa seveda je drugo vprašanje, se bo li posrečilo tem čednim zaveznikom (vladi ter češko-jugoslovanskim vladinovem) tudi res doseči svoj namen zoper naše poslance.

GLEDE DRŽAVNEGA PRORAČUNA

moram popraviti zadnje »Domoljubovo« poročilo, da izkazuje na papirju v številkah ne en in četrt milijona prebitka, temveč le 311.036 kronic, pa je sestavljen na tak način, da kaže v vsej svetlobi najbolj slabo gospodarstvo finančnega ministra Bilinskega. — »Slovenski klub« šteje sedaj 18 članov (pristopil je dr. Verstovšek) in je sedaj najmočnejši jugoslovanski klub, ker »Zveza južnih Slaven«, ki šteje sedaj 17 članov, pod »vzornim« načelnikom Plojem nazaduje, štirje

dalmatinski poslanci ne zahajajo več vanj. Kako čudna pota hodi ta Plojev klub v največjo škodo skupnih jugoslovanskih narodnih koristi, ali naj še to opišem? Radi jasnosti bi bilo kaj potrebno. Prostor sedaj ne dopušča, zato povzamem morda drugikrat to žalostno poglavje!

HRVAŠKI SABOR

je bil sklican na 22. t. m. in odprt s kraljevim pismom. A ker nima ban še potrebne večine, s katero bi mogel delovati, ga je obenem z odprtjem zopet odgodil, da si sestavi vladno večino. Poslanci so protestirali proti odgodenju, ban pa se sedaj pogaja s strankami, pod katerimi pogoji bi bile voljne vstopiti v vladno večino.

O REVOLUCIJI V MEHIKI IN BRAZILIJU.

V Mehiki bi bila vstala prava vstaja zoper sedanjega predsednika države, Porfirija Diaza, s katerim so nezadovoljni radi prevelike njegove oblasti. Dosedanja vlada se je polastila tudi vseh zasebnih brzojavnih zvez, tako da se iz dežele ne more odpošiljati nič za vlado neugodnih poročil. Revolucionarji so pridobili že nekaj vojaških čet na svojo stran in so postali gospodarji že nad več mesti. Dasi se je položaj že izboljšal, dohajajo vendarle še vedno poročila o bojih, a tudi o novih uporih. Popolna odločitev šele pride. — V Braziliji pa najbrže ni izbruhnila prava vstaja, temveč se vedno bolj povdarja, da so se uprli le vojaki — mornarji dveh ladij-oklopnic ter zahtevali večjo plačo in pa odpravo telesnih kazni in popolno pomiloščenje kazni. Častnike so pobili. Ker jim predsednik republike ni takoj ustregel na njih zahteve, so začeli bombardirati glavno mesto Rio de Janeiro (izgovor: »Rio de Janeiro«) in napravili s tem nekaj škode. Braziljska zbornica je z velikanško večino sklenila spregled kazni upornim vojakom in je upati, da se vsa stvar mirno poravnava.

O PORTUGALSKI

in njeni sedanjosti po vseh svobodomiselnih in prostožidarskih pravih očisti in urejeni »ljudovladi« piše nek skrajno svobodomiseln in judovski list, da so sedaj v tej »ljudovladi« take razmere, da se svobodomislec in prostožidarji niso z njimi zadovoljni, dasi so si jih sami take »ustvarili«. Državna uprava je trikrat slabša, kakor je bila pod izgnanim kraljem Manuelom, ki ni imel smisla zanjo. Vsi lakomni svobodomislec so dobili v državi službo, tako da je sedaj že dvakrat več državnih uradnikov, kakor pa za časa kralja Manuela. Jezuite še vedno izganjajo, ne samo iz Portugalske, ampak tudi iz vseh kolonij. Izgnani jezuiti se bodo sedaj naselili deloma v Južni Ameriki, deloma v angleški Indiji in Končinah. Proti sedanjosti portugalski vladi z vso vnemo ruje tajna močna organizacija »karbonarjev« (ti so se najprej borili

zoper kraljestvo in za ljudovlado), ki tirjajo od sedanje vlade, naj jim izpolni obljube, naj odpusti iz službe vse »nove republikance« in da državne službe le onim, ki so bili pristaši ljudovlade še pred začetkom jesenske revolucije. Ker je ta nova vlada priznala pravico stavkanja, sedaj vse delavske organizacije pridno rabijo to pravico in stavkajo, da že nekaj dni počiva v Lizboni ves promet. Člani sedanje vlade, ki so za časa kralja pridno pospeševali delavsko gibanje, ne morejo seveda sedaj odvrniti delavstva od stavkanja. Zato pa vlada pridno preprečuje vsako poročilo o delavskem gibanju v inozemstvo, da bi vsaj na zunaj »lepše izgledala« notranja mizerija!

ZVESTA »ZAVEZNICA« NAŠA,

Italija se kaže v dejanju res zvesto! Italijanska vlada zahteva kar dvesto milijonov lir za zidavo novih trdnjav ob meji, in sicer hoče cele tri četrtine te vsote porabiti samo v ta namen, da zgradi novih utrdb ali pa okrepi in poveča že dosedanje ob naši avstrijski meji!

O OJAČENJU JAPONSKE

dostavimo še vešč, da zahteva poleg novih »drednot« od parlamenta še nove štiri bojne ladje in sedem križaric ter utemeljuje to zahtevo s tem, češ, da jih potrebuje radi aneksije Koreje.

SRBSKI KRALJ PETER

namerava ob svojem obisku v Rimu posetiti tudi svetega Očeta. Zveze med srbskim dvorom in papežem so bile preirgane še od žalostnega umora prejšnjega kralja Aleksandra Obrenovića. — Ko sedaj obišče srbski kralj italijanski kraljevi dvor, obišče tudi papeža, kar dá sklepati, da hoče zopet obnoviti diplomatske zveze z Vatikanom. Ker je srbski kralj vladar države, v kateri so katoličani v veliki manjšini, zato se Vatikan ne bo protivil temu, da obišče kralj Peter najprej italijanskega kralja (ker je znana stvar, da katoliški vladarji ne smejo prej obiskati italijanskega kralja, ako hočejo posetiti papeža, od onega časa, odkar so Italijani ugrabili papežu cerkveno državo). Ob tej priliki se dogovori kralj Peter s papežem o pravicah katoličanov na Srbskem.

LISTEK

Romarica.

Povest iz naroda.

Spisala M. Buol. — Poslovenil o. Veselko Kovač.

(Dalje.)

Hitro po večerji je vstal gospodar, stopil v domačo kapelo tik hiše ter pozvonil k molitvi. Hčerki sta se morali dobro podvizati, da sta pomili posodo in Vid ni imel časa, da bi se nekoliko

odpočil na klopi, kajti oče Kolar se je natanko držal stare krščanske hišne navade.

Kapela na Silvestrovi kmetiji je bila stara zidava. Izpočetka je bila posvečena sv. Silvestru. Tega svetnika namreč posebno časte v gorenji Pustriški dolini. V prejšnjih časih je prihajalo baže mnogo romarjev v to svetišče, tako, da je svetnikovo ime sčasoma prešlo tudi na kmetijo poleg kapele. Toda že od pamtiveka je bila na oltarju podoba lavretanske Matere božje in le precej odrgnjena slika na steni je spominjala na prvotnega patrona.

Poleg domačih je molila v kapeli tudi sosedova Lizika, mlajša Kandidova sestra. Kadar je le utegnila, je prišla k Silvestrovim, kajti doma ni imela nič prijetnega. Bila je nadležna, pomilovanja vredna mladenka: otrok in starka obenem. Bila je shujšana in sključene postave, upalega lica in na tenkih ustnicah ji je ležal bolesten izraz. Zdravja ni nikdar poznala. Vendar je bila srečna, dokler je imela še mater. Še celo veseli Silvestrovi Miciki se je včasih zdelo, da mora biti pač zelo prijetno slišati tolikrat iz materinih ust sočutno vprašanje: »Dete, ali te boli?«

Marsikako prijetno urico sta deklici takrat preživeli skupaj. Najbolj prijetno je pa bilo, ko je Kandid, brhki mizarjski učenec, prišel iz trga ter z njima veselo kramljalo. Liziki je bil vedno ljubši kot starejši brat Jurij, ki se za njo ni mnogo brigal. Micika je večkrat dejala z resnim obrazom: »Prav takega, kakor je vaš Kandid, bi rada imela.«

Želela si je seveda takega brata; ko pa je nekoliko odrastla, so ji prišle druge, resnejše misli. Kandid pa takih misli in želj ni nikdar izražal. Zdelo se mu je to samoumevno. Večkrat je razodeval materi svoje načrte in ob takih prilikah ni pozabil nikdar omeniti, da uresničenje teh načrtov zavisi od Silvestrove Micike. Pravil je, da hoče postati spreten in priden mizar-umetnik, kakor je njegov mojster Jakob Potočnik. Izdelati hoče tudi nov oltar za župno cerkev, ker stari ni več lep. To bi mu gotovo pridobilo dober glas in mu prineslo mnogo naročil. Potem si kupi lepo hišo in vzame mater in Liziko k sebi. Micika bo obema že zvesto stregla. Mati pa, ki je dobro vedela, kako prijazno in ljubeznjivo občuje sosedova hči z njenim bolnim otrokom, je priklimala rekoč:

»Kajpada, Micika bi bila prava za te!« — Včasih je resno pristavila: »Res, Kandid, za Liziko boš moral ti skrbeti. Ko se Jurček oženi, saj veš kako bo potem.«

In res, komaj je stara Kramarica za vedno zatislila svoje skrbne oči, so minili tudi za Liziko srečni dnevi. Jurij se je oženil in v Kramarjevo hišo je prišla bogata, a trdosrčna gospodinja. Duševno in telesno zaostalo dekle je postalo sužnja v domači hiši. Od zdaj je bila njena edina tolažba Kandid, ki jo je prišel obiskat vsako nedeljo. Vselej se mu je posrečilo ubožico potolažiti,

češ, da naj le nekoliko potrpi, ko on vzame Miciko, se ji bo pri njima že boljše godilo. Miciki je bilo pa dobro znano, o katerem času Kandid navadno prihaja domov. Zato je tudi ona prihajala takrat k sosedovim ter kramljala z njimi: bili so kakor dobri otroci ene matere. Ko je pa Kandid zopet odhitel v dolino, ga deklici nista mogli dovolj prehvaliti, češ, da ga na vsem božjem svetu ni boljšega, pridnejšega in razumnejšega človeka, kakor je Kandid.

Tako je bilo nekdanj; zdaj je pa postalo drugače. Zdaj se je Micika sosedovega sina izogibala, kjer je le mogla, in če je kdo kaj omenil o njem, je takoj obmolnila.

To je izvedela tudi Lizika. Skrbelo jo je, ker jo brat nekega popoldne ni obiskal. In ko jo je Micika po večerni molitvi spremila na dom, jo je vprašala Lizika, ali ni morda videla v trgu Kandida.

»Zakaj bi se neki morala vedno ozirati za Kandidom,« je razdraženo odgovorila Micika.

Lizika je nad tako rezkim odgovorom osupnila in pričela jokati in tožiti, rekoč:

»Prej nisi mogla prehvaliti Kandida; zdaj pa ne maraš nič več slišati o njem; saj vendar ni storil nič hudega.«

»Kaj hudega res ni učinil; a prav pa vendar imaš, da nič več ne maram slišati o njem.«

Vprašajoče je pogledala Lizika Miciki v oči:

»Ali pojdeš v samostan?«

»Meniš, ker ne mislim na možitev? — Saj tudi ti ne misliš na možitev, na samostan pa gotovo tudi ne.«

»O z menoj je vse drugače« je zahtevala Lizika, »jaz sem na svetu samo zato, da nosim križ.«

»Vsi smo zato na svetu,« je odgovorila Micika ter se poslovila od žalostne prijateljice.

Domov prišedši je našla očeta samega v sobi, sklonjenega nad staro knjigo »Življenje svetnikov«. Sedla je poleg njega in čakala, da se zbudi. Bogleve kako dolgo bi bila morala še čakati, da ni skočila mačka s peči na mizo — prav poleg sive glave dremajočega gospodarja.

Tedaj pa se je sklonil pokonci in si mel zaspane oči; Micika se je pa navidez jezila nad poredno mačko, ker je zbudila trudnega očeta. Pravzaprav je pa bila živali hvaležna, kajti hotela je porabiti to ugodno priliko, da se pogovori z očetom, ga prosi pomoči ali vsaj za dober svet.

Ko se je oče dodobra predramil, je začela Micika nalahko:

»Kaj ne, oče, velik predrzneš je ta Šinkovec?«

»A — a, tako?« se je začudil oče malomarno. Miciki je postalo takoj jasno, da Šinkovec svoje ponudbe pri očetu niti omenil ni.

»Pomislite, oče, za natakario bi me rad dobil!«

Prvi hip se je starcu čelo čmerno nagrbnilo; pa kmalu se je zopet zjasnil njegov obraz in s poudarkom je izrazil svoje mnenje, češ, mož si najbrž ni upal z resnico na dan:

»Rekel bi, ne vem kaj, da misli na ženitev.«

Micika je planila kvišku, hoteč ugovarjati očetu. Ali je mogoče, da smatra njen oče Šinkovca za resnega snubca? Toda ko je nekoliko premislila in se ozrla na snežnobelo, nad mizo sklonjeno glavo poleg sebe sedečega očeta, je utihnila. Izprevidela je, da ji oče vsled starosti ne more biti več opora in da ima dolžnost prizanašati mu in ne povzročati kakih skrbi. Zato ji je bilo, da je sploh omenila to stvar.

Njeno razburjenost je pa oče vendar opazil.

»Ne zamerim ti,« je rekel promisljeno, »če ti Šinkovec ne ugaja. Žalostno bi bilo, če bi ne bilo na svetu boljših ljudi. Ker pa že govoriva o tem, vedi, da bi mi bilo prav, ako ga vzameš.«

»O, saj je še čas!« je odgovorila Micika in se prisiljeno zasmejala.

»Verjamem,« je pristavil oče; »toda jaz nimam več časa. Na svetega Lovrenca dan sem jih dopolnil petinsedemdeset. Rad bi te videl preskrbljeno, ko me Gospod pokliče k sebi.«

Micika je uprla oči v tla.

»Samo pritrdi,« je nadaljeval oče. »Kramarjev Kandid je izučen mizar in si lahko osnuje lastno delavnico, kjer in kadar hoče. In da te rad vidi, to ni nič novega; in da je pošten mladenič, to tudi veš...«

Zopet sta oba molčala.

»Micika,« je povzel zopet oče čez nekaj časa, videč, da hči le trdovratno molči, »naj se li pomenim s Kandidom ali Liziko?«

Tedaj pa je prekinila Micika očeta razdraženo:

»Ne, oče, vprašati mora on prej, ne pa mi!«

»O, kaj bi se, — kolikokrat me je že vprašal! Skoro vsako nedeljo prežim name, ko grem v cerkev! Ravno danes teden mi je pravil, da je v Toblahu ravnokar izpraznjena neka mizarjska delavnica in da bi rad tam nastopil. Samo ženske še nimam,« je pristavil. »Pa si jo izberi,« sem mu odgovoril, »saj jih dobiš na izbiri.« »Ne, oče Peter,« mi je odgovoril on, »saj veste, na katero mislim. Tako torej, Micika, ti tudi veš; premisli in stori, kakor se ti zdi bolj prav.«

Mirno in razsodno je govoril oče Peter. Prestrašil se pa je, ko ga je hči prekinila z glasnim ihtenjem.

»Omožim naj se? S Kandidom naj se omožim? Ne, tega ne, tega pa že celo ne!«

»Ali se ti meša?« — Z rokama oprti na suha kolena je oče začudeno gledal svojo obupano hčer.

Siloma je Micika skušala prikriti jok. Potem pa je vstala in se zravnala pred očetom v vsej svoji velikosti, resno, skoraj grozeče.

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Položnice smo priložili tej številki »Domoljuba«. Porabite jih, cenjeni naročniki, samo za dosedanje stare naročnike za poravnavo naročnine za prihodnje leto. Poslužite se jih kolikor mogoče kmalu, kajti čim prej pošljete naročnino, tem bolj nam olajšate ogromno delo ob novem letu. — Za nove naročnike pa zahtevajte drugih položnic ali pa zapišite na položnico, ki jo imate pri roki, dve besedici: Nov Domoljub. — Pri naznanilu novega naslova dostavite vselej tudi dosedanja stari naslov, ker sicer ne moremo izbrisati dotičnega naslova v svojih zapiskih. Čimbolj natančno in zanesljivo boste zapisavali svoje stare in nove naslove, tembolj v redu boste list prejeli. Prosimo pa tudi pri tej priliki, naj se pošilja naročnina in reklamacije edino le na upravništvo »Domoljuba«.

Mladinsko gibanje. Da bi Slovenska krščansko-socialna zveza postavila mladinsko organizacijo, ustanovila je Zvezo Orlov. Kakor druga leta, tako je tudi letos Zveza Orlov priredila štirinajstodnevni mladeniški tečaj. Na tem tečaju so sodelovale najboljše moči S. K. S. Z. Uspehi tega tečaja se bodo pokazali, ko mladeniči poneso nauke, katerih so se v Ljubljani naučili, domov v svoja društva. Zveza Orlov pa je hotela pokazati tudi na zunaj svoje delo in vprizorila dne 27. t. m. javno telovadbo v veliki dvorani hotela »Union«. Na to prireditve se ni veliko vabilo, omenjalo je le naše časopise, vendar so bili vsi sedeži zasedeni, ker ljudstvo vé, da Orlove prireditve nudijo res pravega užitka. Nastopili so Orli in ta nastop nas je popolnoma zadovoljil. Če primerjamo to prireditve z dosedanjimi, moramo priznati velik napredek. Telovadci so nastopili pod vodstvom Zvezinega načelnika Vojteha Jeločnika. Lepa četa jih je bilo, 60 močnih in krepkih naših fantov. Proste vaje so se vprizorile fino, telovadba na orodjih in sabljanje (moreška), vse to je vzbujalo splošno priznanje gledalcev. Zlasti lepo pa so bili vprizorjeni marmornati kipci. Za vso vprizoritve so Orli želi obilno odobravanje. Pri prireditvi je svirala vrla Domžalska godba. Orlove prireditve se je udeležilo veliko odlične gospode. Med drugimi smo videli dr. Šusteršiča, dr. Lampeta, dr. Kreka, prošta Sajovica itd.

Škofa izbirajo, oziroma radi bi ga sami izbrali za tržaško stolico kranjski liberalci. Samo čuden bi bil tak škof. »Narod« se jezi, da namerava imenovati vlada za tržaškega škofa

ljublanskega kanonika g. dr. Karlina. »Narod« tudi pove, zakaj ni po mnenju liberalcev dr. Karlin za to mesto, namreč zato ne, ker je klerikalec. Res smešno! Liberalci bi radi celo škofo imeli liberalne; seveda bodo take želje ostale le prazne v »Narodu«.

Potrjene kranjske deželne postavne. Cesar je potrdil sledeče po kranjskem deželnem zboru sklenjene postavne načrte: preskrba vode v občinah Cirknica in Rakek, nekaterih krajev občine Mošnje, o ureditvi strug hudournikov ob deželni cesti Brod ob Kolpi—Čabar in ob okrajni cesti Čabar—Trava, okraj Kočevje, in o ureditvi hudournikov Želimljice v občinah Turjak in Želimlje.

Častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje je podelil deželni predsednik cerkovniku v Cirknici Mat. Turšiču. — Enako odlikovanje je dobil tudi predelavec v kamniški tovarni smodnika Franc Gams.

Spored porotnih razprav pri tukajšnjem deželnem sodišču za zadnje letošnje porotno zasedanje. Dne 28. t. m. Matija Jerančič, zidar iz Zgornje Hrušice, uboj. 29. t. m. Janez Palka, žagar na Vrhniki, ponareja kovanega denarja in Jera Šavs, dekla v Spodnji Šiški, uboj. 30. t. m. Anton Rakovec, posestnika sin iz Notr. Goric, uboj. Dne 1. decembra t. l. Silvester Režen, posestnika sin v Škofjiloki, hudodelstvo posilne nečistosti in prestopok tatvine. 2. decembra t. l. Jožef Kepic, posestnika sin v Cerkljah, uboj in lahka telesna poškodba. 3. decembra t. l. France Suštar, posestnik v Ojstrem vrhu, uboj, in 5. decembra Janez Soršak, kajžarja sin v Gor. Zabukovju, težka telesna poškodba.

Iz davčne službe. Računska podčastnika Jožef Pivk pri 97. pešpolku v Trstu in Jožef Persak pri 17. pešpolku v Celovcu sta imenovana za davčna asistenta, in sicer prvi pri davčnem uradu v Ljubljani, drugi pa v Črnomlju.

Nove smodke. C. kr. tobačna režija bo upeljala šest novih vrst smodk. Prve tri vrste, ki bodo narejene iz havanskega tobaka, se bodo prodajale pod imeni »Ideales« (100 kosov 90 K), »Victorias« (100 smodk 60 K) in »Entreactos« (100 smodk 45 K). Nove smodke se bodo prodajale v lepih zabojčkih po 25 kosov, in bodo imeli zabojčki smodk »Ideales« na pokrovu natisnjeno sliko Hainburga, zabojčki »Victorias« bodo imeli sliko Opatije in zabojčki »Entreactos« sliko Vrbskega jezera na Koroškem. Ostale tri vrste novih smodk bodo prišle v promet pod imeni »Imperatores« za ceno 65 K 100 kosov, »Aromaticos« za 40 K in »Graciosas« za 30 K. Tudi te tri vrste se bodo prodajale v lepo opremljenih zabojčkih, kakor prve tri, ter bodo imele na pokrovi slike Dubrovnika, Hallstadta in Klosterneuburga. Nove smodke bodo opremljene tudi z zlatimi papirnimi trakovi, v katere bo vtisnjen državni orel. Te smodke bodo pač predrage za nas.

Volkovi na Kočevskem. Iz Novih Lazov se poroča, da so se po snegu 18. t. m. pojavili volkovi. Neki kmet je krmil zgodaj zjutraj konje. Videl je volka, ki je napadel psa, drugi je pa blizu stal z žarečimi očmi. Kmet ves prestrašen je sicer prepodil volka z gorjačo, a komaj se je odstranil, se je volk vrnil in odnesel psa. Sledovi volkov so se nato izgubili.

Uboja svoje gospodnje obtoženi hlapec oproščen. (Izpred porotnega sodišča v Rudolfovem.) Na zatožni klopi sedi 18 let stari Savo Mirič, hlapec, uslužben nazadnje pri Stefanu Kožarju v Črnomlju. Obtožen je radi hudodelstva uboja svoje gospodnje Ane Kožar. Savo Mirič služil je pri Kožarjevih za hlapca. Dne 14. avgusta t. l. je peljal Mirič na postajo Stražok popoldanskemu vlaku domačo hči Jožefo, katero je spremljevala njena mati Ana Kožar. Jožefa Kožar se je odpeljala v Ljubljano, Ana Kožar pa s konji in hlapcem Savo Mirič domov v Črnomelj. Mož Ane Kožar pričakoval je še isti večer ženo in hlapca domov, a bilo je zaman — žene ni bilo, pač pa se je vrnil hlapec Savo Mirič sam v pozni uri ponoči domov. Drugi dan našli so Ano Kožar ob nekem cestnem jarku pri Blatniku, a bila je že mrtva. Savo Mirič bil je takoj sumljiv storilstva, aretovali so ga takoj in izročili sodišču. Mirič se izgovarja, da so se mu konji splašili, pri čemur je on padel raz voza, konji so pa divjali splašeni in z gospodnjo Ano Kožar na vozu po cesti naprej. Konje da je pozneje dobil v nekem cestnem jarku in pa brez gospodnje na vozu. Porotniki so na stavljeno vprašanje odgovorili z 11 glasovi »ne« in z enim glasom »da« — torej je Savo Mirič oproščen.

Sprejme se takoj neoženjen kravar (majar) s hrano in stanovanjem. Opravilo bo imel, da krmi in snaži 18 goved. Oglasi naj se pri Franc Kepicu, posestniku na Zgornjem Berniku št. 47, župnija Cerklje pri Kranju, da se dogovori za plačo.

V čast brezmadežnemu spočetju je spisal F. Bleiweis knjižico »Brezmadežna«. Velja 20 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni«. Pripraven dar za družbe. Posebno za adventni čas je

ta molitvenik na mestu. Lepa je kratka devetdnevna k Brezmadežni. Večina molitev je obdarovana z odpustki. To bo Miklavžu gotovo všeč.

Za Miklavža se pokupi navadno največ vsakovrstnih koledarjev. Skoro vsak stan ima dandanes že svoj koledar, ki ga pa ne dobiš lahko za par vinarjev, ker založnik zbog malega natisa s tako nizko ceno ne more pokriti nabavnih stroškov. Edino pri takomimenuvanem ljudskem koledarju, pri naši »Družinski Pratici«, ki jo dobi vsak, dokler je še kaj zaloge, za borih 24 vin, je to mogoče, ker se tiska v mnogo tisoč izvodih. Dobite jo pri vsakem trgovcu v mestu ali na deželi, kjer je ni, naj se naroči naravnost pri založništvu »Družinske Pratique« v Ljubljani. Za tako mal denar ne dobite nikjer tako vsestransko ustrežajočega koledarja.

Gorenjske novice

g Iz Kranja. Te dni je zapustil vrl katoliško naroden dijak Janez Dolinar našo gimnazijo. Zaradi nenavadno slabih oči mu je zdravnik odsvetoval nadaljno študiranje, češ, da mu pogled lahko popolnoma oslabi. Blagemu mladenci izrekamo naše sožalje in upamo, da bo tudi med preprostim narodom vršil tako navdušeno svoj nalog, kakor do sedaj med našim dijaštvom.

g Iz Motnika. Kakor nas zagotavlja deželni odbor, se naša vodovodna zadeva ugodno razvija. V kratkem pride pred občinski odbor zaradi prispevka občine; spomladi se bo pa prepotrebni vodovod najbrže že začel graditi. — Dne 3. decembra pojde pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kamniku na dražbo lov motniške občine. — Tudi iz našega dalnega kraja se nas je lepo število kmetov udeležilo volitve pri kmetijski družbi v Ljubljani in sodelovalo pri sijajni zmagi. — Knjižnica našega izobraževalnega društva vrlo deluje. Vsako nedeljo se izposodi do 50 knjig. Društvo šteje 25 pevcev, katere poučuje g. Janko Šuštar iz Špitaliča, bivši organist. — Hranilnica za Motnik in Špitalič posluje šele drugo leto. Letos ima dosedaj prometa čez 130 000 K, kar je za naš majhen kraj precej, a bi ga bilo lahko še več, če ne bi imeli ljudje naloženega denarja v sosednji hranilnici čez mejo. Naj velja tudi tukaj pravilo: Svoji k svojim!

g Na Črnučah je umrl posestnik Simon Dobravec, član izobraževalnega društva. V nedeljo je imel kaj lep pogreb. Počivaj v miru, blagi Simon! — Poročila se je Katarina Gusič iz Marjine družbe z g. Antonom Radej, posestnikom in podobarjem v Koprivnici pri Rajhenburgu. Naj bo srečna!

g Kamnik. Obsojen je bil 23. novembra t. l. v Ljubljani odvetnik dr. Kraut, župan kamniški. Tožil ga je

davčni asistent Meier, ker ga je oni pri nekem zborovanju žalil z besedami: Vi delate sramoto celemu uradniškemu stanu. Prva obravnava se je vršila v oktobru v Kamniku. Ko se je dr. Krautu dokazalo, da je žaljive besede res izgovoril, se je ponudil doprinesiti dokaz resnice. Priče njegove so pri tem vse poizkusile, da bi Meierja umazale. Meierja je zastopal dr. Pegan, Krauta pa dr. Triller. Med razpravo je Kraut rekel, da je Meier izzival. Dr. Pegan je tedaj raztegnil tožbo tudi na to žalitev. Sodil je g. Vidic. Razsodba se je glasila: Dr. Kraut je v obeh točkah oproščen, Meier pa nosi vse stroške. Iznenađen nad tem pravorekom se je Meier pritožil na c. kr. deželno sodišče. Med tem so se liberalci veselili, meneč, da kaka drugačna rozsodba ni mogoča. Kako tudi, saj se je nekdo o njih izrazil, da se obzorje kamniških liberalcev začne in konča pri bistriških hlohah. Toda Ljubljana je drugače govorila. Dasi je imel dr. Kraut ondi tri zagovornike, je vseeno bil spoznan krivim v popolnem obsegu tožbe, to je v obeh točkah, in obsojen na 40 K globe. Dr. Pegan je prosil milostne sodbe za obtoženca. Bomo videli, kako hvaležen bo Kraut Meierju. — Paralela med liberalcem in našim pristašem. Pri istem zborovanju je dobil liberalec Logar klofuto od Benkoviča. Kajpada je bila takoj tožba. Benkovič je bil obsojen. Toda Logarju ni bilo dovolj, da je Benkovič dobil tri dni, ampak se je pritožil proti prenizki kazni. Benkoviču se je v Ljubljani res zvišala kazen in stroški pomnožili. Vidi se tu grda masčevalnost. Meierjev zastopnik dr. Pegan pa je izjavil pri deželnem sodišču, da mu je dano zadoščenje že, ako je Kraut kolikortoliko obsojen, da mu ni do velikih kazni, še več, prosil je sodni dvor, naj odmeri Krautu le malo kazni. Vsak vidi iz teh slučajev, kak je liberalec in kak pristaš Slovenske Ljudske Stranke. Če bi bil dr. Pegan, oziroma Meier, molčal in prepustil sodišču odmerjenje kazni, bi bil že za eno stopnjo boljši kot Logar, ki je zahteval višjo kazen. Pa Pegan se ni le zdržal vsakega vplivanja za povečanje kazni, ampak je celo prosil, naj se kazen milostno odmeri. To je druga stopnja, za katero naši presegajo nasprotniki. Radovedni smo, ali bodo liberalci to kapirali.

g Koroška Bela. V ponedeljek, dne 5. decembra priredi naše slovensko kat. izobraževalno društvo Miklavžev večer. Začetek je zvečer ob 7. uri. Starši, ki žele, da bi bili njihovi otroci posebno obdarjeni, se prosijo, da pošljejo darila prejšnji dan v društven prostor. Natančno naj napišejo naslov obdarovanca, da ne bo kake pomote.

g Reteče pri Škofji Loki. Redko kedaj se prigodi, da bi brat in sestra na isti dan in v isti cerkvi prejela sveti zakon. Tak izvanreden dogodek smo obhajali v naši župniji 21. t. m., ko sta bila skupno poročena Vincencij in Franica iz spoštovane rodovine železnicega čuvaja Nagliča. Vincencij, skladi-

ščni nadzornik, si je izbral za pomočnico Mar'jo Koritnik iz Šmartna pri Litiji, Franica pa je izpremenila svoj priimek v Mežik, ki je pismonoša na Jesen'cah. Nagličevej rodbini čestitamo ob tem izrednem dogodku, novoporočenima paroma pa voščimo obilo sreče!

g Ljubno. Pretečeno nedeljo, dne 20. novembra, smo začeli po presledku treh mesecev zopet se gibati v našera društvu s predavanjem. Predaval je društveni tajnik. Glavna vsebina govora je bila: inkvizicija, osobito španska inkvizicija. — Začelo se bo tudi vaditi v petju, da nam bodo lepe pesmice vedrile in kratkočasile naše bivanja v društvenem domu. Le pogum in veselje, ljuba mladina! Vztrajna volja in vaja dovede polagoma do popolnosti. — Kar je še govornik predlagal in nasvetoval, upam, ne bo brez uspeha. Ako se bo kaj storilo, sporočim prihodnjič. Z Bogom — za našo mladino!

g Iz moravške doline. Zimska sezona v našem izobraževalnem društvu se je že začela. V nedeljo, 20. novembra je društvo aprizorilo dve novi igri: »Zavoljo denarja«, trodejanko, in burko: »Ta preklicani brzjavci«. Splošna sodba je bila, da so bile vloge srečno izbrane in da so igralci res vrlo dobro igrali. Igri je spisal naš delavni in marljivi član Jožef Urbanija. Hvala mu! Občinstva je bilo zelo veliko, vendar smo zapazili, da je bilo sedežev dokaj praznih in da ni bilo onih gostov, ki so običajno vselej prišli. Prosim! — »Ljudski dom«, tako se imenuje naš novi dom. Dosedaj ima društvo kakor tudi telovadni odsek svoje prostore v kaplaniji, a obetajo se nam boljše časi. Naš dom je domalega že dodelan. Sedaj bomo postavili še nove kulise in upamo, da bo prihodnja veselica že v novem »Ljudskem domu«. Društvo samo in telovadni odsek se kmalu tja preselita. Lep je naš dom; kras je itak lepe-mu moravškemu trgu. Slovesna otvoritev bo pozneje spomladi ali poleti. — Pred božičem naše društvo in tudi ne Orel ne priredi nobene večje veselice, pač pa hočemo ta čas postreči članom s predavanji. — Vedno je kaj zanimivega tudi v naši dolini. J. Gorjup, postaren mož, se je bil precej hudo ranil na prstu. Odšel je v Ljubljano v bolnišnico. Naenkrat počí glas, da je ondi čez par dni umrl. Tudi časopisje je to poročalo. Začno mu zvoniti, kar pri treh naših podružnicah mu je zvonilo, še celo stari sv. Martina zvon pri Svetem Mohorju je dobro poznanemu staremu znanцу zvonil zadnjo uro. Delita se je menda tudi že dedščina... Čez dva dni pa pride ta Gorjup zdrav domov. Kot blisk se je razširila ta vest po naši dolini in bil je ta dogodek predmet živahni govorici. Vzrok tej zmoti je bilo brzkone to, ker je res umrl v Ljubljani v bolnišnici neki Gorjup, ki pa je bil veliko mlajši in je bil delavec v rudokopu v Kočevju. Mi pa staremu Gorjupu želimo še dokaj veselih in zdravih let med nami! — V jezi si je

zasadil nož v vrat mladenič Stenko v Pečah. Bil je previden, a kakor čujemo, bo okrevaj. Čudna je taka jeza. — Hudo zimo imamo. Silen mraz, ljudje ne morejo do nastilja. — Snuje se živinorejska zadruga za brdski okraj. — Veliko smo že tožili čez naše slabe ceste. Sedaj se je ostro nastopilo in ni bilo zastoj. Prav tako! Zakaj bi morali Moravčani v blatu utoniti. — Eno besedo še onim, ki nočejo biti odkriti prijatelji našega društvenega dela. Čulo se je, da se v našem društvu in v telovadnem odseku zapravlja in trati čas, češ, fant, ki zahaja v društvo, doma ni za rabo, noče se pečati s kmečkim delom, pohajkuje in zapravlja denar. Da tako govorjenje ni prišlo iz odkritosrčnega srca, je jasno. Le enega fanta bi mi radi poznali, ki je naš član, da pa zato igra gospodliča. Nasprotno, vsak fant, ki je zvest naš delavec, je priden delavec tudi doma pri svojem stanovskem opravilu. Fant naj zapravlja denar, ako ga dá za telovadno obleko?! Ali ni zapravljanje sedeti do pozne noči v zatohlih gostilnah in ondi rajati? Ali ni zapravljanje v tako zgodnjih letih pustiti mladega frkovca, ki je komaj zapustil šolo, ali pa še ne, da se postavlja s cigareto v ustih? Torej, grdo in nesramno je očitati našemu društvu in posebej še telovadnemu odseku, da navaja naše fante k zapravljivosti in pohajkovanju. Dobro je povedal takim širokoumnejem v nedeljo 20. t. m. ob priliki društvene veselice Jožef Urbanija v svojem govoru. Starši, pri nas se fant ne vodi v zapravljanje, pri nas se ga ne odvaža od stanovskega dela, marveč pri nas se ga vadi v varčnosti, zmernosti, poštenosti in v ljubezni do stanovskega dela. Kar ima pa prostega časa, pa namesto, da bi ga sebi in drugim v škodo porabil, ga pa preživi v društvu. Starši, to so naše odkrite in poštene besede. Fante k nam in ne bodo vam delali žalostnih ur. Društvo pred prazniki ne bo priredilo nobene večje prireditve — kmalu pa po novem letu — pač pa bo ta čas izpolnilo s predavanji. Obljubljenih imamo več predavanj. Drugo adventno nedeljo, 4. decembra in na praznik Brezmadežne, 8. decembra, bo predavanje o Sveti deželi. Morda pozneje še enkrat. Predava gospod vrhpoljski ekspozit Šparovec. Začetek po popoldanski službi božji. Vstop vsakemu prost. Vabimo tudi ženstvo.

Dolenjske novice

d Radeče pri Zidanem mostu. V zadnjem času kaže društveno življenje tukaj lep napredek. Sicer je že pred leti poslovala tukaj precej dobra knjižnica, prirejale so se predstave in celo tamburaški zbor so že pred leti imele Radeče; pa »naprednjaki« so vse to pod vodstvom nekega svobodomiselnega študenta uničili in denar — zapili. Mi pa moramo sedaj zopet s trudom zidati, kar so oni podrlili in delati pokoro za grehe, ki so jih oni napravili. Zdaj smo zopet povzdignili knjižnico, pridobili smo nazaj kulise in ustanovili smo na novo tamburaški zbor. Naši Orli in dekleška Marijina družba pa pridno prirejajo predstave. — 20. novembra smo igrali krasno igro »Miklova Zala«. Pred igro je nastopil vrli cerkveni pevski zbor, čegar krasno pevanje je želo živahno pohvalo. Upamo, da odslej cerkveni pevski zbor vselej nastopi pri naših prireditvah, vedno tako, kot pot, živahno pozdravljen od mnogobrojnega občinstva. Tudi na novo ustanovljeni tamburaški zbor naših Orlov je napravil veliko vzradoščenje. Igravcem, ki se niso ustrašili truda za tako težko igro, vsa čast. Izpredvideli smo, da zmoremo pri nas vsako igro, ki jo zmorejo kje na deželi. V kratkem nastopi naše društvo zopet z drugo igro.

d Loški potok. Ko se v sedanjem času toli upije in zmerja kmeta z ode-ruhom, ki povzroča vso draginjo in je vseh težav kriv, smo si preteklo nedeljo v daljšem predavanju ogledali vsa ta predbacivanja malo bolj od blizu. G. Škulj nam je podal kratko sliko sedanjega neveselega stanja na gospodarskem, denarnem in industrijskem polju. Potem pa nekaj družega, kar pravzaprav zasluži te psovke in kar zares tudi kmetu otežuje njegovo gmotno stanje, namreč prekupčevalce živin in drugih potrebščin, borzo, ter končno karte in truste. Pri borzi smo si ogledali nekoliko denar sam; zlasti bankovce, različne listine, obligacije in drugo. Vstavili smo se dalj časa tudi pri kartelih. Poslušalci so z vidnim zanimanjem sledili govorniku. Saj je gotovo potrebno, zlasti v sedanjem času, da kmet vé kaj tudi o tem, bo lažje izpredvidel razne svoje prijatelje, ki ga v času, ko je v stiskah in slabih razmerah sam, povrh še zmerjajo in krivično dolžijo. — Udeležba je bila zadovoljiva, ker pri nas je sedaj malo moškega sveta doma, saj je odšlo iz fare do 340 mož in fantov v hrvaške in ogrske šume.

d Na Krki. Liberalni »Kapelj« silno skače, odkar ga je »Domoljub« zadnjič parkrat pošteno pokrtačil. Zviija se, kakor kača, če ji stopiš na rep. Njegov brat »rdeči« Tonček, ki ljudem pridiguje, da naj ne hodijo v cerkev, ampak k njemu, ker pri njem se dobi šnops (seveda za denar), v cerkvi pa nič — ta »rdečkar« je ves vesel, če ga kak liberalni šnopsar nafarija, kaj je g. župnik pridigoval. Naš g. župnik je obljubil 200 K, če mu dokaže, da se je izrekel na prižnici, da je več kakor angel, pa pravijo, da jih še ni vzdignil. — Ti pa, liberalni Kapelj, kaj se boš zviijal? Povej nam, kaj si iskal v Belgradu? Ali si se šel za našega cesarja poganjat, ali si šel morda iskat neveste? Ti »usmiljeno« srce, odgovori! Kadar boš še lažil okoli nas, pokazali ti bomo vrata in ti zaklicali: V Belgrad pojdi agitirat, ne pa k nam. — Krški volivci

d Iz litjskega okraja. — Svarilo pred ciganskimi sleparji in potepuhi. Dragi »Domoljub«. Ker si med slovenskim ljudstvom zelo razširjen list, bo deš s tem svarilom in opominom mogel koristiti in ljudi nesreče in škode obvarovati. Večja ciganska družba se klati po naših krajih; pravijo, da so iz Galicije, toda cigan ostane cigan. Hodili so po radovljiškem, ljubljanskem in litjskem okraju; v zadnjem okraju so uganjali goljufije in sleparije in se skazali v zviijačah pravi mojstri; gorje ti, ako jim daš kako reč v popravo; prav gotovo te bodo prevarili in osleparili, ker so pravi faloti, sodrga zelo drzna in usiljiva. Nadlegujejo tudi župnišča in se ponujajo cerkvenim predstojništvom za popravo kovinskega cerkvenega orodja; ponujajo varščino v dvomljivem zlatem denarju, samo da človeka preslepijo; ogledujejo okrog cerkve in če dobijo priliko, gre do notri in pokvarijo skrivoma kak kovinasti predmet, da bi ga potem dobili v popravo, ker se izkazujejo za kotlarje in plačajo patent za enaka dela; naredijo slabo, računajo res prav po ciganskem in te ogoljufajo s prekanjeno zviijačo. Tudi njihove knjižice, kje so kako delo dali in kaj so delali, naj te ne zapelje, ker so do tega s samo zviijačo prišli; če bi vse pregledoval, bi se prepričal, da je res tako. Ako se kje oglašijo taki ciganski faloti, storiš najprevidnejše, da jih spokaš takoj od praga, če hočeš, da ne boš obžaloval in se prepozno kesal!

d Z Vač. V nedeljo 27. t. m. je v našem izobraževalnem društvu govoril č. g. Krlne o našem in liberalnem delu. Poslušavcev je bilo trikrat toliko kot v nedeljo 20. t. m. pri Perucitu, kamor je prišel liberalni Ribnikar svojo vročo ljubezen do nas in starinov hladit. Zopet in zopet se pokaže, v čegavem taboru je naše ljudstvo.

d Iz Mirne peči. Dva shoda smo imeli v kratkem, znamenje, da se gibljemo. V nedeljo dne 20. t. m. zbrali so se možje cele fare v šoli k posvetovanju glede zidave naše nove župne cerkve. K zborovanju je prišel kot zastopnik patronata milostljivi gospod prošt dr. Elbert in kot veščak v stavbi cerkva g. svetnik prečinski Anton Šmidovnik. Obadva sta zbranim možem razjasnila potrebo zidanja cerkve in jim nasvetovala tudi način, na kateri bi se najložje in najgotoveje polagoma pričela in dovršila stavba. Posebno sta jim polagala na srce slovo in edinstvo in jih svarila pred tistimi vse-ogodrnjači, katerim ni nikdar nobena reč prav, naj se že naredi kakor hoče. Torej farani mirnopedski, korajžjo! Les, apno, opeko in nekaj tisočakov že imamo, v edinstvi in slogi bomo pa še drugo dobili. — V nedeljo dne 27. t. m. smo pa imeli shod S. L. S. Zbrala se je precejšnja množica mož, ki so z zanimanjem sledili izvrstnemu predavanju tajnika S. L. S. g. dr. Božiča o novem občinskem volivnem redu. Padla je tudi misel o ustanovitvi pri nas toliko potrebnega izobra-

ževalnega društva. Bog daj, da bi se ta misel kmalu udejstvila.

d Zagorje ob Savi. Sv. misijon bomo obhajali od 28. novembra do 4. decembra; vodili ga bodo oo. jezuitje. Bog daj obilega sadu!

d Šmartno pri Litiji. Naš kmet je najbolj napreden v Avstriji, je rekel vodja kmetijske družbe g. Pirc pri zadnjem občnem zboru kmetijske družbe. No, tudi pri nas nekoliko pripomoremo k tej hvali. Nad sedem vagonov umetnih gnojil se je razpečalo letos v naši bližnji okolici in še vedno bi jih ljudje radi dobili. Opozorili pa bi naše ljudi, da naj ne gnojijo samo z žlindro, temveč tudi s kajnitom ali kalijevo soljo, kakor zadnji »Kmetovalec« lepo razlaga. Vse napreduje, le naša podružnica »Kmetijske družbe« spi na stotakih in se ne gane; no, so pač ljudje zraven, katerim je za javni blagor malo mar. — Napredek naših ljudi se kaže tudi v tem, da je zadnje tedne ena sama vas — Velika Kostreznica — kupila 7 slamoreznic. Premovanje goveje živine dne 24. t. m. je ljudi še bolj vspodbudilo k napredovanju v gospodarstvu. — Nesreča smo tudi imeli zadnji čas. Vtonil je namreč v majhni vodi 31 let stari Martin Adamčič iz Ust. — Iz kozolca je padel in se na ročici pri vozu ubil Jakob Mlakar, vulgo Krove, iz Volčje jame. — Farnega patrona sv. Martina smo lepo praznovali; fantje iz Marijine družbe in Orli — vseh skupaj do 130 — so pristopili skupno k sv. obhajilu, in 19 fantov je sprejel škofijski vodnik g. Janez Kalan na novo v Marijino družbo. Le pogum, fantje! Malo telovaditi, pa malo moliti, to je pol življenja, vam je zaklical gospod vodnik. — V ponedeljek dne 14. novembra smo imeli s e m e n j; živali se je mnogo priglasilo in prodalo. — Griža straši po naših vaseh, precej jih je že umrlo za to nalezljivo boleznijo. — Slikali bomo prihodnje leto lepo našo cerkev, kakor smo slišali oznanilo. Les za odre bodo ljudje radi darovali, ker jih veseli lepa cerkev; in naša cerkev bo zares ponos fari, ko bo osnažena in poslikana. — Lepo, se je izvršila dne 13. t. m. igra »Tri sestere«; je pa bilo tudi prijetno igrati, ker je bila dvorana čisto polna; no, bo kmalu bolje, ne bo toliko zadrege za prostor, ko bomo v novi lepi dvorani. — Ign. Mandelj, vulgo Račko, popravlja v zadnjem »Domoljubu« dopis iz Šmartna in pravi, da ni eksokol, ampak še Sokol v Trbovljah, in da nič ne ve povedati o tistih Sokolih, ki so zanašali zjutraj delati proste vaje na pesku. Na to pravimo sledeče: Res je, da je Mandelj eksokol za Šmartno, ker so ga izbacili, trboveljskemu Sokolu pa čestitamo na novi pridobitvi; nadalje pravimo: morda res ne ve nič o prostih vajah na pesku — no saj človeku res pride po pijači, da ne ve, kaj dela. — Pri zadnji občinski seji sta bila izvoljena dva nova odseka; eden zato, da poskuša preskrbeti skupno preskrbovališče za občinske reveže, kateri so sedaj raztreseni po raznih

hišah, drugi pa za vzdrževanje ponočnega miru, oziroma za preskrbitev zanesljive ponočne straže. Sploh se je v občinskem svetu začelo živahnejše delovanje, odkar so se naši čvrsti kmečki možje iznebili liberalne more in lenobe. Poprej, ko so bili naši v a š k i liberalci v večini v odboru, je moral sluga po celo uro letati po vasi in tako-rekoč iz postelje metati liberalne »skrbne občinske očete«, da je bila seja saj na pol sklepčna — na pol pravim, ker so sklepali tudi pri 12 odbornikih, dasi bi jih moralo biti navzočih saj 16, namreč dve tretjini. Pa pridite sedaj pogledat naše priproste, pa skrbne občinske može — vsi do zadnjega se zbero k seji brez iskanja, dasi so nekateri zelo daleč doma. Tako se kaže tudi v tem oziru, da smo mi naprednjaki in izobraženci, liberalci pa nazadnjaki in mračnjaki. Le odločno naprej, kmečki možje, za blagor občine in domovine.

d Iz Radeč pri Zidanem mostu. Kmetška knjižnica v Radečah je priredila krasno igro »Miklova Zala« v nedeljo 20. novembra t. l., ki je nad vse dobro izpadla. Nastopil je tudi cerkveni pevski zbor in tamburaški zbor Orlov, pod vodstvom g. organista Fr. Vozel. Pevski zbor je jako fino zapel prav teške pesmi. Tudi tamburaši so prav dobro zaigrali.

d S Krke. Kakor se vidi, je »Domoljub« s svojimi dopisi hudo razburil tukajšnjega svobodomiselca najhujše vrste Jožefa Borštnika. On se na dolgo in široko zagovarja v liberalnem listu in ker piše v tem listu tudi o zadevi novega župnišča na Krki, štejem si v dolžnost nekatere neresnice zavrniti. Župnišče je res proračunjeno na 34.000 kron, a dopisnik namenoma zamolči, da k tej vsoti prispeva c. kr. vlada s tangento 6120 K in da je v zgoraj omenjeni vsoti tlaka proračunjena na 9000 K, kar ljudje lahko sami store ali pa to vsoto zaslužijo tisti, ki imajo priliko. Tudi demoliranje ali podiranje starega poslopja je vračunjeno v omenjeni vsoti; on pa piše, koliko bi to podiranje stalo! To je naravnost pesek v oči nerazsodnim ljudem. Potem ni čuda, če meče okoli s stočsočaki. Gotovo je, da nazori Jožefa Borštnika, posestnika šnopsarije, ki do zdaj še ni nikdar trpel pomanjkanje, ne morejo biti merodajni pri javnih stavbah, ki se zidajo postavnim potom in če ima on in še nekateri drugi slabe hiše, to še ni vzrok, da bi javne stavbe morale biti njim podobne. Komur se denarja škoda zdi, ta itak ne bo nikoli nič popravil. Če veliko manjše župnije, n. pr. Žalnica ali tudi druge, upajo zidati novo šolo in imeti v fari vse urejeno, bo to gotovo tudi šlo na Krki, ne da bi tudi le eden zato manj jedel ali pil. Seveda, kdor je kakor svobodomiselni liberalni Jožef Borštnik načeloma nasprotnik cerkve in njene uprave in kdor sploh noče, da bi se v fari kaj dostojnega napravilo, ta bo vedno ugovarjal, četudi spozna, kakor se je tudi komisija izrekla, da bi

popravljanje starega poslopja, ki ni izdaleka ne vstreza zdravstvenim predpisom, ne bilo skoro nič ceneje, kakor nova zidava! To spoznajo tudi vsi pametni možje in dopisniku ne bodo šli na led! — Franc Pešec, župnik.

Notranjske novice

n Z Dobrove pri Ljubljani. V nedeljo dne 20. novembra je predaval pri nas deželni sadjarski inštruktor g. Humek. Predavanje je bilo tako podučno, jasno in precizno, da je bil užitek, ga poslušati. Le žal, da je bil čas prekratko odmerjen in da je moral g. predavatelj marsikako zanimivo točko le mimogrede omeniti. Zato pa si želimo predavanj v tej stroki še več. Hvala deželnemu odboru, ki je iz svoje inicijative poslal inštruktorja k nam. Sedaj vidimo, kako naši ljudski zastopniki res skrbijo za ubogega kmeta-trpina in kako žele potem strokovne (kmetijske) naobrazbe povzdigniti kmeta v boljši gmetni položaj.

n Vrhnjske novice. Vrhnjski Orel si je na sestanku dne 24. novembra sestavil nov odbor. Predsednik odseku je postal g. Turšič, načelnik pa br. Ant. Velkavrh. Ni dvoma, da bo začelo odslej živahnejše življenje med našimi Orli. Zato pa tudi priporočamo starišem, naj svoje sinove z veseljem pošiljajo v telovadni odsek Orla, ki hoče biti prava višja šola za našo odrasčajočo moško mladino. — Naši vrhli Verjani prav toplo priporočajo g. Lenarčiču, naj malo bolj pazi na greznice svojega stranišča, kot se to dogaja dosedaj. Piti hočejo Ljubljano kolikor mogoče naravno čisto brez gotovih nepotrebnih primesi. Za danes samo to. O priliki pa celo »storijo«. — »Kmečka posojilnica« na Vrhniki je baje zadnji čas v zelo hudih denarnih škripcih. Vsled tega je sklenila obrestovati hranilne vloge z novim letom za nekaj mesecev po 4 in tri četrtine odstotkov. Namen je prozoren. Hoče si pač za par kritičnih mesecev pridobiti denarja. Seveda se nobeden zavednih občanov ne bo vsedel na te limanice. To se pač zna, da je ta vada nastavljena le za hipno pomoč v zagati. Tudi svetujemo gospodom pri delničarski zadrugi, naj bodo nekoliko bolj oprezni in naj ne lažejo okrog naših somišljenikov, da se pri drugih hranilnicah izdaja vlagatelja, ki mora potem plačevati osebno dohodnino. Kaj pa pri vas, ko imate podpredsednika, ki je obenem tudi tajni davčni zaupnik!? Noben plakat vam ne pomaga!

n Iz Žerovnice na Notranjskem. To leto so začeli graditi cesto: Grahorvo—Žerovnica—Jezero—Varh; je že polovico narejene; dva čisto nova mosta, eden v Žerovnici, drugi čez vodo Lipsenščo. V Žerovnici imamo tudi

novo brizgalno in gasilni Dom. Pri nas se vrše trije letni sejmi za živilo, t. j. v ponedeljek po sv. Treh Kraljih, dne 14. februarja in v sredo pred Binkošti. Dovolil se je še en nov semenj vsako leto dne 15. decembra. Lansko leto je bil ta semenj zelo obiskan za goveje in konjsko blago; zato se vabijo živinorejci in kupci, da se dne 15. decembra t. l. novega sejma v obilnem številu udeležijo!

n Iz Spodnje Idrije. Povej, dragi »Domoljub«, našim ljudem te-le novice: Gori pri Špehu je umrl Tvoj prijatelj Jožef Bajl, ki je zapustil iz šest ljudi obstoječo mlado družino. Bodi ji Ti za naprej skrben oče in vodnik. Blagemu očetu pa naj Bog da, kar mu želimo mi — večni mir in pokoj! — Če pomoliš v nedeljo med mašo svojo glavo, ljubi »Domoljub«, skozi okno socialno demokratičnega društva v Bosni — ker čez prag ne smeš — boš videl s svojimi očmi dobro poznanih par ljudi in slišal boš na ušesa, kaj se tam pridiguje. To so pridige o rimskem tiranstvu, črnem klerikalizmu, o naših duhovnih, kako naj se ravna v šoli, da bi bilo prav tem, ki vse znajo in nič ne vedo. »Domoljub«, le poglej, kateri se zbirajo v nedeljah med mašo tam in poglej še v kakšno gostilno, kaj počenjajo med službo božjo nekateri ljubeznjivi možje in fantje, ki mislijo, da so cesarske postave le za kmete in ne tudi za nekatero cesarske rudarje. — »Domoljub«, čez petindvajsettisoč ljudem govoriš in Te slišijo in razumejo in komaj čakajo, da jim zopet kaj poveš. Povej še to-le na ves glas, ki naj pride od pravih ušes: naša občina mora sama skrbeti čez 30 km občinskih cest in nikdo se je ne usmili. Še nismo dobili nobene podpore nikoli, čeravno se nam je že obetala. Stopi, »Domoljub«, ki prehodiš hribe in doline, čez drn in strn in se ne ustrašiš ne snega, ne mraza, še v prijazni dom poslanca Perhacca v Vipavi in mu malo namigni, da naj svojo možko besedo postavi za kanonelsko cesto. Zares, krvavo smo je potrebni! — Ali bi še kaj rad zvedel, radovednež »Domoljub«? Če si bil pri predavanju gospoda kateheta Oswalda v novi šoli, ki nam je kazal sveto deželo v besedi, kot bi bili zares vsi tam, se mu zahvali. Bog plačaj! — Še enkrat sprehod v društvo! Na potu Ti pa še to-le povem: dekleta, ki si jih zadnjič malo pogladil, Te imajo zelo rade. Le preskrbi si pri njih veliko nevest (to je naročnic) za novo leto. Igro »Sv. Neža« že napol znajo. — V društvu je zopet eno pripravljano. Kaj bo to? Dne 11. decembra 1910 bo društvo praznovalo dvajsetletnico svojega obstanka. Zanimivo bo! »Domoljub«, ko hodiš od hiše do hiše, povabi naše ljudi, naj se udeležijo v velikem številu dvajsetletnice našega društva. Srečno!

n Iz Sodražice. Lep, zabaven popoldne je priredilo izobraževalno društvo »Glas« dne 20. novembra. Pred-

stavljala se je Finžgarjeva igra »Divji lovec«. Pri tej priliki so pokazali naši igralci in igralke, da so sposobni tudi za težje igre. Krasno je igrala Majda (Karolina Pakiž), veliko smeha nam je napravil Tonček (Anton Prijatelj), ganljivo je igral Janez (Cvar) in pretresljivo rihtar, župan (Zadnik). Vse uloge so bile zelo srečno razdeljene in vsi igralci so izvrstno rešili svojo nalogo. Ljudje so bili zelo zadovoljni in so izrazili željo, naj se igra ponavlja. Zato se bo igra zopet predstavljala na praznik sv. Štefana ob 3. uri popoldne. Pridite pa takrat tudi sosedge, od Sv. Gregorja in Gorniki, katere smo pri zadnji predstavi pogrešali!

n Iz Idrije in okolice. V našem mestu sedaj krožijo veliki avtomobili. Poskušajo, kako bi se obneslo, ako bi rudnik vse svoje velike potreščine dobival iz železnične postaje v Logatcu z avtomobilom. Nekateri zelo dvomijo, da bi se nameravana naprava obnesla. Naša cesta je zelo ozka, ima vse polno kratkih ovinkov, pozimi včasih snega, da ves promet vstavi. Kako bode težki in dolgi avtomobil vse to premagal! Kakor pa dosedaj poskušnje kažejo, bode pa vendar lahko z novim prometnim sredstvom. Avtomobil pripelje sedaj 40 meterskih stotov blaga, potrebuje v zasneženi cesti dve in pol ure iz Logatca do Idrije ter porabi samo 12 kil bencina za vso vožnjo. Težkoča je največ v tem, ker se živina tako plaši. Nekateri konji kar strepetajo, ko naenkrat pred seboj nenavadno prikazen zagledajo. In ker je na eni strani ceste globoka struga »Zale«, se je vedno bati kakšne nesreče. Celo trdnji in počasni voli začno pihati in vleči na stran, ko se naenkrat za ovinkom prikaže nenavadni stroj, ki brez vprežne živine vleče za sabo dolgi voz. Pa kakor so se počasi privadili biciklov, tako se bodo morali tudi avtomobilov.

V Žireh so novo cerkev pretečeno nedeljo blagoslovili. Nad trideset let so se pripravljali za novo stavbo, pred štirimi leti so vložili vogeljni kamen, sedaj je toliko dovršena, da se bode lahko vršila božja služba. Bode pa krasna stavba; kadar bode z vsem preskrbljena, bode ena najlepših cerkva na Kranjskem. Žalibog, da še okna niso oskrbljena. Sedaj pozimi je lahko velik preprih zelo škodljiv. Naročena so že zdavnaj, a tako rado se pri naših domačinah kaj zavleče. Kako točni in naglo postrežljivi so tuji obrtniki! Naj bi jih naši rojaki posnemali, da bi radi lenobne postrežbe ne morali se ozirati preko naših mej.

n Rokovnjački. 12letni Matevžek in 10letni Janezek iz Cerknice sta prav ljubeznjiva bratca. Janezek hodi že več let v prvi razred, Matevžek je prišel pa celo do družega. Seveda, ni jima zamoriti, da za šolo nista preveč navdušena, saj že pridno izvršujeta dobičkonosno »obrt« brez potentia. Denar, meso, klobase, vino, zajci, kokoši itd., vse jima prav pride. Napadla sta tudi že deklico, ki je nesla precej denarja na pošto,

da bi jo oropala, pa sta bila prepodena. Bila sta že kaznovana, pa ni pomagalo. Meseca oktobra sta pa zopet kradla vino in klobase. Eden je bil obsojen zato na sedem, drugi pa na štiri dni ječe. V občinskem zaporu pa jima je postalo predolgočasno in ušla sta 22. oktobra skozi peč. Dolgo ni bilo sledu za njima. Dne 18. novembra je Matevžek prišel v roke ljubljanskemu policaju, ko se je pred dežjem skrival po vežah. Pri uradu je rekel, da je sirota brez staršev in da sta z Janezkom prišla obiskat 19 let starega brata Jakca, ki je zaradi enake obrti predsedel 13 mesecev v mariborski ječi in je sedaj v Ljubljani v prisilni delavnici. Matevžek je moral rad ali nerad nazaj proti domu. Svojemu spremljevalcu je ponujal krono in zahteval, naj mu kupi sira in žganja. Bil je tudi v skoraj novih čevljih, dasi je pred mesecem pobegnil bos in brez vsega denarja. Ko prideta že do Cerknice, Matevžek smukne z voza in zbeži zopet dihat svobodni zrak. . . . Janezek pa je bil kmalu potem predstavljen županstvu na Viču. Pravil je, da je doma 12. novembra pogorela hiša, oče in mati so umrli in zapustili 8 sinov in 5 hčera, ki so morali sedaj iti po svetu. Janezku tudi na Viču ni ugajala občinska ječa. Zato si je kmalu pomagal venkaj v prosto naravo ter šel med svet iskat razkropljenih bratcev in sestic, katerih pa ne bo našel toliko, kakor jih je našel na Viču, ker ima bratce le 4, sestre pa 2. Bratec Lojzek, 14leten deček, sedaj nekje služi, pa je imel baje tudi ravno te dni ječar v Logatcu nekaj opraviti z njim. Najmlajši bratec pa menda še ni popolnoma sposoben za bratovsko ljubezen, zato prebiva še doma pri starših, ki še nista umrla, marveč sta živa in zdrava, in tudi hiša jima ni pogorela. Janezek se je torej za precej — zmotil. No, pa taka »pomota« se lahko še sto-krat prenaredi, saj se da drugje zopet drugače povedati. Mojstra Janezka in Matevžka gotovo to prav nič ne skrbi. Sicer pa, zmotiti se, je človeško, v takem mrazu cel mesec okrog potikati se, je pa — vsaj junaško, če ne še kaj več.

Dobre knjige

* Ravno kar je izšla v drugi izdaji veleznanimiva knjiga: »**Osmero blagrov ali nauk o srečnem življenju.**« Spisal Ant. Kržič. Samozaložba. Prodaja »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 60 li broš., 2 K v platno vezano, za pošto 20 h. Knjiga opisuje najimennitnejši predmet v človeškem življenju: našo srečo. Saj si pač nihče izmed nas bolj ne želi nobene reči, nego sreče. Knjiga je spisana na zanesljivi podlagi: Zemeljsko srečo si pridobi le oni, ki tako živi, da si služi večno srečo v nebesih, ker je ista pot do časne in večne sreče. Torej je to delo hkrati nekakšna pre-

prosto pisana apologetika. To ime zasluži še tembolj, ker najnevarnejša krivoverstva nove dobe slone uprav na napačnem umevanju človeške sreče. V istem zmislu je nekakša izpopolnitev »Knjige o lepem vedenju« in »Zlate knjige«. Naslov: »Osmero blagrov« je opravičen v tem, ker je vsa tvarina zasnovana in razporejena na podlagi onih čednosti, ki jih je Jezus posebno poveljeval. Knjiga je precej obširna in se je še nekoliko povečala v novi izdaji. Pisatelj je namreč hotel temeljito rešiti ta problem ter se ozirati kar moč na vse, kar se mu je zdelo bistveno potrebno v pojasnilo tega predmeta. Hkrati je pa obravnava tudi zato bolj obširna, ker se nakratko ne da dovolj mikavno pisati. »Sreča« in »veselje« pa se pač mora obravnavati v bolj veseli in priklupni obliki. V to svrhu so zlasti dobro došli mnogi zgledi in razne primere, ki blagodejno prepletajo teoretiške opise. Obravnavajo se v knjigi zlasti to-le reči: V uvodu: Kaj je sreča in kako stala pridobiti. I. Bogastvo in uboštvo, delo in počitek ter štedljivost. II. Napuh in ponižnost; zdravila zoper jezo. III. Trojni vzrok naše žalosti: kes, nadloge in skrbi, — zdravilo zoper to trojno zlo. IV. Krotenje strasti, sreča bogoljubnosti. V. Plemenito vedenje do bližnjika v mišljenju, govorjenju in dejanju donaša obilno sreče. VI. Čistost je najboljši vir naše sreče. VII. Mir z Bogom, z ljudmi in s seboj donaša zadovoljnost — srečo. VIII. Če ostane še kaj bridkosti, jo odvrne nauk o izredno veliki koristi trpljenja. Konec: Kako nauke o sreči izvrševati in si v prid obračati. — Radi pritrdimo besedam, ki jih je zapisal pisatelj v priporočilo drugi izdaji: »Ta knjiga ni, kakor mnoge druge, da bi jo čitatelj kot kako povestico, kar slastno prebravši, vrge v kot ter se nikdar več ne zmenil zanjo. Želim, da bi bila nekakšna družinska knjiga, ki naj se opetovano čita iz nje, skupno in posamič, ker jo je temeljske sreče je pač šola, ki se konča šele z zadnjo uro.«

Smešnice

Potrjena resnica. Eksekutorja pošljejo nekoga dolžnika zarubit. Dolžnik pa vrata zaklene in skozi okno eksekutorja zmerja, da je ošel, lump, falot in še več drugega. Eksekutor zapiše vse to na protokol tako-le: »Gospod Dolžan me je skozi okno zmerjal, da sem ošel, lump, falot in še več drugega, kar resnici na ljubo potrjujem s svojim podpisom.

Dobro svet. Profesor: »Jaz sem postal zelo pozabljiv, gospod zdravnik. Kakšen pomoček mi veste nasvetovati?« — Doktor: »Papir in svinčnik!«

Med posli. Neža: »K nam prihaja vsaki dan zdravnik!« — Mica: »Kdo pa je bolan?« — Neža: »Naša gospa. Ta ni nikoli zdrava, če ni bolna!«

Pri telovadbi. Korporal: »Prostak Muška, ali imate še staro mater?« — »Da, gospod korporal!« — »Koliko je stara?« — »Pet in osem deset let!« — Korporal: »In če bi bila pet in devetdeset, stavim, da bi znala bolj telovaditi kakor Vi!«

Listnica uredništva. J. Prelogar, knjigovez, Prapreče, p. St. Vid pri Zatični: Radi potrdimo, da niste Vi pisali dopisa iz St. Pavla; če Vas kdo kaj napačnega dolži, ga lahko tožite! — J. Š., Savlje: Stvar ne spada v javnost; take privatne zadeve se najbolje poravnajo pred sodnijo. — Raznim dopisnikom: Stokrat smo že povedali, da se rokopisi sprejemajo samo do ponedeljka; kar pride v torek v roke uredništva, ne pride v list tistega tedna!

Bolečine oslovskega kašlja

se otroku že po dvakratnem zavžitju Scott-ove emulzije bistveno popolnoma olajšajo. Dober sloves Scott-ove emulzije kot olajševalno sredstvo pri oslovskem kašlju se opira na popolno izborna kakovost njene sestavine, kakor na poseben način Scott-ovega ravnanja in se že 34 let dviga od dneva do dneva.

Zdravniki ponovno predpisujejo

Scott-ovo emulzijo

in stariši, ki so jo že enkrat uporabljali, bodo zopet vselej segli pri oslovskem kašlju po tem sredstvu.

Pristna le s to znamko — ribičem kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Cena izborni steklenici 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

3114

Odlika. Na letošnji svetovni razstavi v Bruslju so dobili originalni Singerjevi šivalni stroji zopet najvišjo odliko »Grand Prix«, kar je nov dokaz za zmoglost in dobro kakovost originalnih Singerjevih šivalnih strojev, katera trdka ima, kakor znano, zalogo v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 4. 3499

Nočemo biti nahodni, hripavi, ne kašljamo, mi nismo slabotni ali nervozni, mi rabimo Feller-jev Fluid z znamko »Elsafluid«. Tucat za poskušnjo franko pet kron. Mi imamo dober tek, zdrav želodec in nikakih težkoč, zato pa rabimo Fellerjeve odvajalne Rhabarbara kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. 6 steklenic franko 4 K. Dobi se pri **E. V. Feller-ju v Stubici, Elsatrg 16, (Hrvaško).**

Božična darila! Preden si nakupite božičnih daril, oglejte si še krasne izložbe trdke **H. Suttner v Ljubljani, Mestni trg ali Sv. Petra cesta.** Prepričali se bodele sami in odločili se bodele takoj ter si nabavili res lepa božična darila kot: ure, zlatino, srebrnino, juvele, briljantne nakit itd. Cene najnižje. Več v oglasu.

Mnenje g. dr. Karla Pollatscheka Schmiedeberg.

G. J. Serravallo, Trst.

Naznanjam Vam, da sem dosegel z Vašim Serravallovim Kina-vinom z železom izvrstne uspehe in sicer tudi v slučajih, kjer so mi drugi krvotvorni pomočki odrekli.

Schmiedeberg, 7. okt. 1909.

Dr. Pollatschek.

Vsi potrebujemo od časa do časa krepilnih sredstev, kajti delo slabi telo. Izvrstno krepilno sredstvo je »Scottova emulzija«, napravljena iz ribjega olja, ki pa ima vendar prijeten okus in jo zamore tudi slaboten želodec prebaviti. Scottova emulzija se dobi v vseh lekarnah za 2 K 50 vin. Več v oglasu.

Ichtiomentol, katerega zdravniki toplo priporočajo proti revmi, trganju, živčnih boleznih, glavo- in zobobolu, bolečinam v nogah, oteklina, je na mnogih klinikah praktično preizkušeno. Dobi se pri lekarnarju **S. Edelmann, Sambor, Ringplatz 13.** Več v oglasu.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

P r a g a, 23. novembra: 12, 20, 22, 7, 16.

D u n a j, 26. novembra: 30, 81, 7, 52, 48.

G r a d e c, 26. novemb.: 64, 76, 59, 45, 44.

Tržne cene Gospodarske Zoeze

za 100 kg. Ljubljana

V Ljubljani, dne 29. novembra 1910.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	22	80	Ziva vaga:		
Rž	18	00	Goveda pitana ..	80	—
Ajda	18	80	Teleta težka ..	110	—
Ječmen	16	40	Teleta mala ..	106	—
Oves	18	—	Prasici	125	—
Proso belo	18	—	Koštuni	104	—
Proso rumeno ..	14	80			
Koruzna stara ..	10	90	Kuretnina in drugo:		
Koruzna nova ..	13	25	Maslo kuhano ..	290	—
Leča	25	50	od K 200— do ..	—	—
Grah	27	—	Maslo surovo od ..	290	—
Laneno seme ..	41	50	K 200— do ..	—	—
Grašica	20	—	Slanina sveža ..	108	—
Domača detelja ..	131	—	(šepa)	—	—
Gorenjska repa ..	80	—	Slanina preka-	174	—
Fizol Rioničan ..	25	—	lena	182	—
Fizol Prepičar ..	27	—	Mast svinjska ..	90	—
Fizol Mandalon ..	20	—	Loj	12	—
Cebula	12	—	Jajca 100 kom. ..	1	80
Krompir	8	30	Pisanci	—	80
Zelje sveže	2	00	Gočobi	8	80
Zelje kislo brez ..	8	20	Raca	6	—
soda	2	30	Gos	—	—
Repa sveža	8	70			
Repa kisla brez ..	15	—	Kolonijalno blago		
soda	70	—	na debelo		
Brinje	66	—	Riz Rangon od ..	81	—
Kumna	500	—	K 20— do ..	—	—
Oreh	12	—	Kava Santos os ..	247	—
Gobe suhe	5	—	K 20— do ..	75	50
Ječice	8	—	Sladkor	28	—
Zelod	5	40	Petrolej	—	—
Smrekovi storži ..	5	20			
Seno	4	00			
Sirna	4	—			
Stelja	4	—			

Fani Komar

(oblastveno koncesijonirani učni zavod)

Ljubljana, Pred Skofijo št. 21

poučuje v krojnem risanju in praktičnem izdelovanju oblek. 1144

Imate li bolečine?

Revmatiške, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poizkusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepilni Feller-jev fluid s z. »Elsafluid«. Ta je res dober! To ni samo reklama! Dvanajstotica za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici Elsatrg št. 16 (Hrvaško).